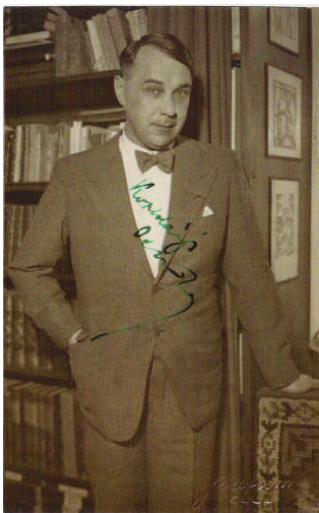

„AZ ÉGBE BÁL VAN, MINDEN ESTE BÁL VAN”

Hajnali részegség-konferencia, Szabadka–Újvidék, 2010. április 23–25.

ÁPRILIS 23-a, PÉNTEK

A költő Kolozsvárott, 1934-ben

- 12.00–13.00** JORDÁN TAMÁS színművész vezényletével Szabadkán,
a Városháza előtti téren (GPS: Subotica, Trg Slobode 1.)
– az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületének szervezésében –
mintegy 600 diák és érdeklődő együtt elmondja a *Hajnali részegség* című
vers részleteit (nagyon rossz idő esetén a Városháza Dísztermében)
13.00–15.00 Az előadók és a vendégek RAFFAI JUDIT vezetésével
megtekintik a Kosztolányi-emlékhelyeket Szabadkán
(indulás a versmondás helyszínéről gyalog)
15.00–16.30 Utazás Újvidékre, a konferencia helyszínére

A KONFERENCIA HELYSZÍNE:

ÚJVIDÉK (NOVI SAD) – ÚJVIDÉKI EGYETEM,
BŐLCSESZETTUDOMÁNYI KAR (FILOZOFSKI FAKULTET),
Magyar Tanszék, 30/I. sz. terem (Dr. Zorana Đinđića 2.
Tel: 00381 21 458 673) (GPS: Novi Sad, Dr. Zorana Đinđića)

A konferencia kezdete: 17.00 óra

ELNÖK: BÁNYAI JÁNOS

- 17.00–17.10 RENCSÁR KÁRMEN: J. S. Bach: *D-moll szvit*
szólógordonkára – Sarabande
- 17.10–17.20 JORDÁN TAMÁS: Kosztolányi Dezső: *Hajnali részegség*
- 17.20–17.30 LÁNCZ IRÉN: Köszöntő – FÜZFÁ BALÁZS: Megnyitó
- 17.30–18.10 SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY: A *Hajnali részegség* jelentésrétegei
- 18.10–18.30 BÁNYAI JÁNOS: A *Hajnali részegség* „szerelmesen tárgyszerű” (Tandori Dezső)
- 18.30–18.50 ODORICS FERENC: Vendégmaszkok és tudásminták a *Hajnali részegség*ben és költői környezetében
- 18.50–19.10 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY

- 19.10–19.30 FARAGÓ KORNÉLIA: Látványnyílás az időkre. Kosztolányi Dezső: *Hajnali részegség*
- 19.30–19.50 HARKAI VASS ÉVA: A *Hajnali részegség* késő modern versbeszéde
- 19.50–20.10 TÁRJÁN TAMÁS: A továbbfénylő hajnal (Gérecz Attila: *Levél*)
- 20.10–20.30 Hozzászólások, szünet
- 20.30-tól A szállás elfoglalása
- 21.00-től Vacsora az előadók és a vendégek részére a szállodában
- 22.00-től IRODALMÁROK ÉJSZAKÁJA I. (az étteremben)
ODORICS FERENC bemutatja a *Levél a hívéshez* című kötetet
BEDÉCS GYULA ismerteti *Szerbia a Vajdasággal. Bosznia és Hercegovina* című történelmi útikönyvét

SZÁLLÁS AZ ELŐADÓK ÉS A VENDÉGEK SZÁMÁRA:

VOJVODINA SZÁLLÓ (HOTEL VOJVODINA)

Novi Sad, Trg Slobode 2.

Tel. (Magyarországról): 00381 (21) 66-22-122

ÁPRILIS 24-e, SZOMBAT

ELNÖK: FARAGÓ KORNÉLIA

- 09.00–09.20 REUVEN TSUR: Rím és eksztatikus minőség
A hajnali részegségben
09.20–09.40 KOVÁCS ÁRPÁD: A *Hajnali részegség* szemantikai ellenpontjai
09.40–10.00 SZABÓ SZILVIA: Tükörszerkezetek a *Hajnali részegségben*
10.00–10.20 NYILASY BALÁZS: A *Hajnali részegség* és a „hosszúvers”
10.20–10.45 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: TARJÁN TAMÁS (15 perces előadások!)

- 10.45–11.00 TARJÁNYI ESZTER: A horror vacui igézete
11.00–11.15 NAGY ENDRE: Kosztolányi, a szomorú életfilozófus
11.15–11.30 KOVÁCS ANDRÁS: A szubjektum nem-idegenségének stációi
11.30–11.45 GILBERT EDIT: Áramlás
11.45–12.00 SZITÁR KATALIN: Rögeszmés részegség – a világ a versben
12.00–12.30 Hozzászólások, szünet
12.30–13.30 Ebéd az előadók és a vendégek számára a Forum étteremben
(Vojvode Mišića 3. – GPS: nem Petervaradint kell választani!)

- 14.00–16.00 Kirándulás
a péterváradi
várba (lásd a
képen!),
a Habsburg-
birodalom leg-
nagyobb erő-
dítményébe
ÓZER ÁGNES
történész-
főmuzeológus
vezetésével
(indulás közös
busszal
az étterem elől)

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának épülete

ELNÖK: KOVÁCS ÁRPÁD (15 perces előadások!)

- 17.00–17.15 MEKIS D. János: A biografikus olvasás hasznáról és káráról
17.15–17.30 FARKAS EDIT: A tapasztalat verbalizálása mint értelmezési folyamat a *Hajnali részegség*ben
17.30–17.45 HORVÁTH KORNÉLIA: Versnyelv és lírai narratíva Kosztolányi *Hajnali részegség*ében
17.45–18.00 PAPP JUDIT: A *Rigvéda-himnuszok*tól a *Hajnali részegség*éig
18.00–18.15 ANTONIO DONATO SCIACOVELLI: Alba etilica
18.15–18.30 ELIISA PITKÄSALO: A báléj bűvöletében. *A Hajnali részegség* finn fordításáról
18.30–19.00 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: BÓKAY ANTAL (15 perces előadások!)

- 19.00–19.15 CSÁNYI ERZSÉBET: A versbeszéd szituálása – Kosztolányi és Poe
19.15–19.30 TOLDI ÉVA: A *Hajnali részegség* verses olvasatai
19.30–19.45 BÓKAY ANTAL: Kosztolányi-poétika a *Hajnali részegség* körül – József Attila szemszögéből
19.45–20.00 HERNÁDI MÁRIA: Létélmény és látomás (Kosztolányi–Nemes Nagy–Pilinszky)
20.00–20.15 KORDA ESZTER: „mégiscsak egy nagy ismeretlen / urna vendége voltam”. Kosztolányi-áthallások Parti Nagynál
20.15–20.30 Hozzászólások, szünet
21.00-től Vacsora a szállodában
22.00-től IRODALMÁROK ÉJSZAKÁJA II. (az étteremben)
SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY új Kosztolányi-könyvének bemutatója – a szerzővel KOVÁCS ÁRPÁD beszélget

ÁPRILIS 25-e, VASÁRNAP

ELNÖK: ODORICS FERENC (10 perces előadások!)

- 09.00–09.10 SÍPOS DÁVID: *Hajnali részegség* avagy egzisztencialista „ugrási” kísérlet
- 09.10–09.20 PATÓCS LÁSZLÓ: „...izmaim lazulnak”. A fragmentáció poétikája a *Hajnali részegség*ben
- 09.20–09.30 ERFALVY LÍVIA: Motivikus párhuzamok: *Hajnali részegség: Játék első szemüveggel*
- 09.30–09.40 DANCSECS ILDIKÓ: A prózanyelv és a versnyelv találkozása Kosztolányinál (*Édes Anna, Hajnali részegség*)
- 09.40–09.50 SÁGI VARGA KINGA: Az önmegismerés szólamai a *Hajnali részegség*ben
- 09.50–10.00 BONDÁR ZSOLT: Pilinszky megtapasztalás-fogalma a *Hajnali részegség*ben
- 10.00–10.10 ADRIANA VARGA: Néhány gondolat a *Hajnali részegség* fordításairól
- 10.10–10.20 MAGYAR BALÁZS MÁRK: A *Hajnali részegség* „digitalizációja”
- 10.20–10.30 BOLDOG ZOLTÁN: Kihez beszél ez a költő?
- 10.30–11.00 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: TOLDI ÉVA (15 perces előadások!)

- 11.00–11.15 FENYŐ D. GYÖRGY: A *Hajnali részegség* tanítása
- 11.15–11.30 VERESS ZSUZSA: Az áhítat szakrális gesztusai a *Hajnali részegség* tanításában
- 11.30–11.45 GORDON GYŐRI JÁNOS: Kosztolányi-párhuzamok a tanításban
- 11.45–12.00 FÜZFÁ BALÁZS: A *Hajnali részegség* egy lehetséges irodalom-tankönyvi interpretációja
- 12.00–12.15 ISPÁNOVICS CSAPÓ JULIANNA: A *Hajnali részegség* befogadástörténeti vonatkozásai
- 12.15–12.30 ARANY ZSUZSANNA: A *Hajnali részegségtől* a kórházi beszélgetőlapokig
- 12.30–13.00 Hozzászólások, vita
- 13.00–13.15 BÁNYAI JÁNOS: Zárszó

13.15–13.30 GAZSÓ HARGITA: Kosztolányi Dezső: *Hajnali részegség*

13.30-tól Ebéd az előadók és a vendégek számára a szállodában

15.00-tól Hazautazás (kisbusszal és saját autókkal)

A konferencia előadásainak hallgatása ingyenes. Étkezést és szállást azonban csak az előadók és a befizető vendégek számára tudunk biztosítani. Kérjük szíves megértésüket! A reggeli az előadók számára mindig a szállodában (Trg Slobode 2.), a további étkezések ugyanitt, illetve a Forum étteremben lesznek (Vojvode Mišića 3.)

A konferencia egyben akkreditált továbbképzés. Ezzel kapcsolatban információt a Magyar Irodalomtörténeti Társaság honlapján találnak:

<http://www.mit.coldal.hu/>

VÉDNÖK:

Magyar Irodalomtörténeti Társaság

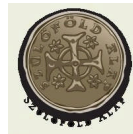
RENDEZŐ:

Élményközpontú Irodalomtanítási Program

(Nyugat-magyarországi Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Szombathely)

E KONFERENCIA KIEMELT TÁMOGATÓI:

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP ■ SZÜLŐFÖLD ALAP

TOVÁBBI TÁMOGATÓK:

Savaria University Press Alapítvány ■ Babes–Bolyai Tudományegyetem,
Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozat ■ Communitas Alapítvány,
Kolozsvár ■ Nyugat-magyarországi Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Tudományos Bizottság ■ Pedagógiai Szolgáltató Központ, Szombathely
■ Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Tanszék ■
Szatmárnémeti Pro Magiszter Társaság ■ Vas Megye Közgyűlése

A 12 LEGSZEBB MAGYAR VERS

Konferencia- és könyvsorozat (2007–2013)

Mottó:

„Az ma már a kérdés, hogy – egyáltalán – mit kezdünk a kultúrával, mit kezdünk a költészettel – a harmadik évezredben.”
(Margócsy István, Koltó, 2007. szeptember végén)

A rendezvény- és könyvsorozat célja, hogy kísérletet tegyen a magyar irodalmi kánon 12 remekművének újraértésére és újraértelmezésére. A versek közismert és kedvelt költemények, az egyetemi képzés és a középiskolai tananyag fontos darabjai, melyek nemegyszer a tudományos gondolkodást is megtermékenyítették az elmúlt évtizedekben.

A konferenciák (és az előadások anyagából készülő tanulmánykötetek megjelenésének) tervezett sorrendje:

1. *Szeptember végén* (Koltó) – 2007. ősz
2. *Apokrif* (Szombathely–Bozsok–Velem) – 2008. tavasz
3. *Szondi két apródja* (Szécsény–Drégelypalánk) – 2008. ősz
4. *Esti kérdés* (Esztergom) – 2009. tavasz
5. *Levél a hitveshez* (Pannonhalma–Abda) – 2009. ősz
6. *Hajnali részegség* (Szabadka–Újvidék) – 2010. tavasz
7. *Ki viszi át a Szerelmet* (Ajka–Iszkáz) – 2010. ősz
8. *Kocsi-út az éjszakában* (Nagyvárad–Érmindszent–Nagykároly) – 2011. tavasz
9. *A közelítő tél* (Egyházashetye–Nikla) – 2011. ősz
10. *A vén cigány* (Székesfehérvár) – 2012. tavasz
11. *Eszmélet* (Budapest, egy vasúti pályaudvar) – 2012. ősz
12. *Valse triste* (Csöngö–Szombathely) – 2013. tavasz

A konferenciák, illetve a tanulmánykötetek módszertani újdonságai:

1. Társrendezvényként Jordán Tamás színművész vezényletével több száz fős versmondásokat szervezünk, melyekről az M1 televízió 20-30 perces filmeket készít.
2. Alkalmanként nemcsak az adott költő életművének szakkutatói ismertetik legújabb eredményeiket, hanem olyan, a szóban forgó verssel egyébként nem foglalkozó irodalmárok is, akik a 12 konferencia mindegyikén – vagy majdnem mindegyikén – kifejtik álláspontjukat.
3. A tudomány képviselői mellett aktív résztvevőként jelennek meg a középiskolai tanárok, akik előadásokon, pódiumbeszélgetéseken, vitákon osztják meg nézeteiket a versek tanításáról, illetve tankönyvi kanonizációjáról. Lehetőleg mindig meghívunk előadóként szépírókat is.
4. Rendezvényeink utolsó napján olyan beszélgetéseket szervezünk, melyeken a tudósok és a tanárok, tankönyvszerzők mellett diákok, egyetemi hallgatók is elmondják véleményüket, gondolataikat a szóban forgó költeményről.
5. Célunk, hogy a tudomány és a közoktatás számára a legkorszerűbb kutatási eredményeket foglalhassuk össze, és jelentethessük meg néhány év leforgása alatt – a helyszínek biztosította élményközpontúság szempontjával kiegészítve – „a 12 legszebb magyar vers”-ről.
6. Az egyes tanulmányköteteket mindig a következő konferencián mutatjuk be.

Szombathely, 2010. február 28.

Védnök:

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI TÁRSASÁG

Főszervezők és rendezők:

ÉLMÉNYKÖZPONTÚ IRODALOMTANÍTÁSI PROGRAM
(NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM NYELV- ÉS IRODALOM-
TUDOMÁNYI INTÉZETE, SZOMBATHELY) ■ BABES–BOLYAI TUDOMÁNY-
EGYETEM SZATMÁRNÉMETI KIHELYEZETT TAGOZATA
■ SAVARIA UNIVERSITY PRESS ALAPÍTVÁNY

„Kosztolányi e kötete [ti. a *Számadás* – F. B.] szenvedélyes, már-már kétségbeesett ragaszkodás az élethez. Számára az a lény az élet valamennyi értéke közül a legnagyobb érték, amely a legmagasabb tudatszinten érzékeli tapasztalatait, szellemi, lelki módon egyaránt a világ tényeit, lehetőségeit. [...] A meghalás elkerülhetetlenségének tényét nem befolyásolhatja az ember; bekövetkezési idejét s még inkább módját azonban igen. Az erre irányuló erőfeszítés természetesen egy bizonyos életkor után és a teljes életet befogó tudatfok jelenlétében minden tudati-lelki jelenségbe belejátszik. De még mélyebben, ha nem is oly közvetlen módon játszik bele Kosztolányi felfogása szerint a nemlét tényének tudata. Az életet teljesen és teljessé élni e tudat folytonos jelenléte nélkül szerinte nem lehet. Nem igazán emberi-szellemi-lelki szintű e nélkül az élet.” (NÉMETH G. Béla, *Az elgondolhatatlan áloraí. Szerep és magatartás a kései Kosztolányinál* = N. G. B., *Hosszmeteszetek és keresztmeteszetek*, Bp., 1987, 208–221, idézet: 218.)

*

„A *Számadás* versei csodálatos rímvilágot is hoztak, mintha a költő a *Meztelenül* rímtelenségét akarta volna pótolni csengésekben-összezsindülésekben tobzódva, feledve a »prózára szerelt« verset (*Litánia*). Kosztolányi rímtana költészetének élettena is ekkor – legértékesebb és legfontosabb mondanivalóit bízva rájuk, mindig »frissen-új... számadásként« (*Ébredés*). Mintha a *Számadás* cím alá gyűjtött költemények esztétikai egységét biztosítanák a rímek bravúrai – sokkal láthatóbban és érzékelhetőbben, mint az egyes költeményekben működő eszmei-érzelmi kohéziós erők. E versek kivételes helyét többek között ezek az ismérvek is hitelesítik.” (BORI Imre, *Kosztolányi Dezső*, Újvidék, Forum, 1986, 287.)

*

„A valóság egyetlen pillanata, impulzusa, mozzanata sokkal sűrűbb, hevesebb, káprázatosabb, semhogy bármivel is mérhető volna. Kosztolányi a létezésnek ebből a sértetlen, absztrakciókra nem bontott alaprétegéből ragad meg és ad át mindig valamit, abból a nevenincs teljességből, amit tényleg átéltünk. [...] ...a durván leegyszerűsített látszatvalóságból segít visszatérni a saját életünkbe, a mindennapjaink eredeti teljességébe, ahol a mérhető adatoknak, megfogalmazható tényeknek, vagyis mindannak, amiről azt hisszük, hogy e világban történik, velünk vagy körülöttünk, igen csekély a fontossága.

Megmutatja, segít felfedeztetni, felismertetni velünk, hogy életünk folytonossága mennyivel valóságosabb dolgokkal van tele. Miként a novellái is, a történeten messze túl: fénnel, színnel, ízzel, áhítattal, szépséggel, regényességgel. A boldogság mindenféle járatával, szintjével, lehetőségével. Új és új dolgokkal, amikre vágyunk. Régi és réges-régi dolgokkal, amikre emlékezünk. Ellentmondásokkal, amelyek össze vannak kapcsolva, szinte egymásra vannak utalva, miként az előbbieik is: a változást kívánjuk mindenáron s ugyanakkor a maradandóságot is, megőrizni mindent, ami megvolt, örökre.” (OTTLIK Géza, *Kosztolányi* = O. G., *Próza*, Bp., Magvető, 1980, 280–288; idézet: 282–283.)

Kossuth Lajos 1927. dec. 21. előtt
(Pécsi József fotográfiája)

„...az élet minden nyomorúság ellenére, a bizonyos gondviselő hiányában, az örökkévalóság és túlvilág nélkül – önmagáért, meg nem fejthető varázásáért, a benne való személyes részvétel páratlan szenzációjáért gyönyörű és nagyszerű.”

*

„A kor [...] költői mérik, elemzik, megfejtik és minősítik a világot, s magukat vele egylényegűnek tudva is öröködnék felette.” (KISS Ferenc, *Az érett Kossuth Lajos*, Bp., Akadémiai, 1979, 571.)

*

„...aligha minősíthető kivételesnek a *Hajnali részegség* zárata. A bizonyosság utáni vágy, a világmindenség hatalmas összhangjának élménye időről időre hatalmába ejtette a hitetlen költőt, mintegy az önellentmondásos, osztott személyiség belső párbeszédének, annak a nietzschei gondolatnak a szellemében, melynek legtömörebb megfogalmazása [...] ugyanúgy az égitestek képeinek megidézésével érzékelteti a kegyelmi pillanatot, az epifániát, mint Kossuth Lajos verse [...]” (SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *Műfajok a kánon peremén [Levél és napló Kossuth Lajos életművében]* = <http://nyitotttegyetem.phil-inst.hu/lit/kosztol.htm> [2008. febr. 14.]

*

„Ezt az érzést köszönhetem ma is a *Hajnali részegség*nek. Sível jöve le a Kékes lejtőjén, futva hajnalban Tihanyban a rév felé az őszi fák alatt, vitorlásan vágva át fénylő, nyári napon a fűzfői öblön, csónakázva a Dunán a füzesek árnyában, avagy egyszerűen csak úszva a Lukácsban vagy a Palatinuson s felnézve az égre, a környező fákra, vagy ülve egy hangversenyteremben, alámerülve a zene sodrában, vagy megállva az utcán, rábámulva egy sárguló levélre avagy a Duna fénnel rezzető, fémes tükrére, vagy egy percre fáradtan megállva az íróasztal fölé hajló munkában, s egy pillantást vetve egy szobanövényre avagy egy szép tárgyra, s számos más, véletlen elfutó percben Kossuth Lajos hajnali részegségét érzem magamban: az esztétikai eufóriát. Érzem a világot mint megköthető látványt. Meggyőződésem: jóval szegényebb lenne az életem, ha nem hatna ott benne a *Hajnali részegség* magamévá tett, elsajátított különös mámor, ez a szekularizált, modern misztika: az esztétikai létérzékelés, a szépség jegyében való viszony a léthez.” (KIRÁLY István, *Kossuth Lajos. Vita és vallomás [Tanulmányok]*, Bp., 1986, 303.)

Kosztolányi Dezső **HAJNALI RÉSZEGSÉG**

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Mult éjszaka – háromkor – abbahagytam
a munkát.

Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.

Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva s mérges altatókkal.

Az, amit írtam, lázasan meredt rám.

Izgatta szívem negyven cigarettám.

Meg más egyéb is. A fekete. Minden.

Hát fölkelek, nem bánom az egészet,

sétálgatok szobámba le-föl, ingben,

köröttem a családi fészek,

a szájakon lágy, álombeli mézek,

s amint botorkálok itt, mint a részeg,

az ablakon kinézek.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?

Te ismered a házam,

s ha emlékezni tudsz a

hálószobámra, azt is tudhatod,

milyen szegényes, elhagyott

ilyenkor innen a Logodi-utca,

ahol lakom.

Tárt otthonokba látsz az ablakon.

Az emberek feldöntve és vakon

vízszintesen fekszenek

s megforduló szemük kancsítva néz szét

ködébe csalfán csillogó eszköznek,

mert a mindennapos agyvérzszegénység

borult rájuk.

Mellettük a cipőjük, a ruhájuk

s ők a szobába zárva, mint dobozba,

melyet ébren szépítnek álmodozva,

de – mondhatom – ha így reá meredhetsz,

minden lakás olyan, akár a ketrec.

Egy keltőóra átketyeg a csendből,

sántítva baktat nyomban felcsörömpöl

és az alvóra szól a

harsány riasztó: „ébredj a valóra”.

A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla
s nem sejtí senki róla,
hogy otthonunk volt-e vagy állat óla.

De fönn, barátom, ott fönn a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a húség.

Az égbolt,

egészen úgy, mint hajdanába rég volt,

mint az anyám paplanja, az a kék folt,

mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,

s a csillagok

léleklő lelke csöndesen ragyog

a langyos őszi

éjjelbe, mely a hideget előzi,

kimondhatatlan messze s odaát,

ők, akik nézték Hannibál hadát

s most néznek engem, aki ide estem

és állok egy ablakba, Budapesten.

Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajol az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.

Olyan sokáig

bámultam az égbolt gazdag csodáit,

hogy már pirkadt is keleten, s a szélben

a csillagok szikrázva, észrevétlen

meg-meglibegtek és távolba roppant

fénycsóva lobbant,

egy mennyei kastély kapuja tárult,

körötte láng gyult,

valami rebbent,

oszolni kezdett a vendégsereg fent,

a hajnali homály mély

árnyékai közé lengett a báléj,

künn az előcsarnok fényárban úszott,

a házigazda a lépcsőn bucsúzott,

előkelő úr, az ég óriása,

a bálterem hatalmas glóriása

s mozgás, riadt csilingelés, csodás,

halk női suttozás,

mint amikor már vége van a bálnak
s a kapusok kocsikért kiabálnak

Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfol,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő
és rajt egy ékkő
behintve fénnel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejékét
hajába tűzi
és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejutnak,
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk fölsziporkáz.

Szájtátva álltam,
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van
és most világolt föl értelme ennek
a régi nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a végtelennek.

Virradtig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?

*Csáth Géza (Brenner József), Kosztolányi Dezső
és Brenner (Jász) Dezső (Szabadka, 1908)*

Ötven,
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben –
halottjaim is itt-ott egyre többen –
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam s mindezt megköszöntem.
Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinni,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

1933

© *A 12 legszebb magyar vers* – programvezető:
Füzfa Balázs – fbalazs@btk.nyme.hu